

پایان نامه‌ی کارشناسی ارشد در رشته‌ی حقوق بین الملل

تصمیم‌گیری در سازمان‌های بین المللی اقتصادی پولی و مالی

به کوشش:

قاسم کریمی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر محمد امامی

استاد مشاور:

جناب آقای دکتر نادر مردانی

استاد دارو:

جناب آقای دکتر عباس تدینی

نماینده تحصیلات تکمیلی:

جناب آقای دکتر خلیل‌اله سردارنیا

تابستان ۱۳۹۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خدا

اظهارنامه

اینجانب قاسم کریمی دانشجوی رشته‌ی حقوق گرایش بین‌الملل واحد بین‌الملل دانشگاه شیراز

اظهار می‌کنم که این پایان‌نامه حاصل پژوهش خودم بوده و در جاهایی که از منابع دیگران استفاده کرده‌ام، نشانی دقیق و مشخصات کامل آن‌را نوشته‌ام. همچنین اظهار می‌کنم که تحقیق و موضوع پایان‌نامه‌ام تکراری نیست و تعهد می‌نمایم که بدون مجوز دانشگاه دستاوردهای آن‌را منتشر ننموده و یا در اختیار غیر قرار ندهم. کلیه حقوق این اثر مطابق با آیین‌نامه مالکیت فکری و معنوی متعلق به دانشگاه شیراز است.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء:

به نام خدا

تصمیم‌گیری در سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی پولی و مالی

به کوشش

قاسم کریمی

پایان‌نامه

ارائه به معاونت تحصیلات تکمیلی به عنوان بخشی
از فعالیتهای لازم برای اخذ درجه کارشناسی ارشد

در رشته‌ی

حقوق بین‌الملل

از دانشگاه شیراز

شیراز

جمهوری اسلامی ایران

ارزیابی شده توسط کمیته پایان‌نامه با درجه

دکتر محمد امامی دانشیار گروه حقوق عمومی و بین‌الملل (استاد راهنما)

دکتر نادر مردانی استادیار گروه حقوق عمومی و بین‌الملل

دکتر عباس تدینی استادیار گروه حقوق عمومی و بین‌الملل

دکتر خلیل‌اله سردارنیا استادیار گروه علوم سیاسی

تابستان ۱۳۹۲

چکیده

تصمیم‌گیری در سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی پولی، مالی

به کوشش:

قاسم کریمی

نهادهای پولی و مالی جهان چون صندوق بین‌المللی پول، بانک جهانی از جمله مهم‌ترین نهادهای تصمیم‌گیری می‌باشند که مسیر و هدف اقتصاد هم بسته جهانی را مشخص می‌کنند. در دوران کنونی با هم بسته شدن بیش از پیش جهان، تقریباً هیچ کشوری در جهان از چنین تأثیراتی مصون نمی‌باشد و برنامه‌ها و سیاست‌های کلان خود را با ملاحظه‌ی خطوط کلی برنامه‌های نهادهای مذکور تدوین می‌کنند. به طوری که صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی که از نظم نوین بعد از جنگ جهانی دوم برخاسته بودند، پس از محو درگیری شرق و غرب، تقریباً تمام کشورهای جهان را به عضویت خود در آورده‌اند.

طی دو دهه گذشته نهادهای صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی و سازمان تجارت جهانی در مرکز سیاست‌های نولیبرالی هدایت‌کننده‌ی جهانی شدن در دوران معاصر یا جهانی سازی قرار داشته‌اند. هم‌چنین این نهادها نقش به‌سزایی در بحران‌های بین‌المللی و گذر کشورها مدعی

کمونیسم در اروپای شرقی به اقتصاد بازار آزاد ایفا کرده‌اند.

صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی هر دو، حاصل کنفرانس پولی و مالی برتون وودز هستند که سال ۱۹۴۴ در نیوهمپشایر (New Hampshire) آمریکا تشکیل شد اسم واقعی بانک جهانی، یعنی بانک بین‌المللی ترسیم و توسعه، نشان دهنده مأموریت اولیه آن است. قسمت آخر یعنی بانک توسعه در پایان کار به آن اضافه شد. تکلیف مهم‌تر یعنی تثبیت اقتصاد جهان به عهده صندوق بین‌المللی پول گذاشته شد.

افکار و مقاصدی که به ایجاد این نهادهای جهانی انجامید، افکار و مقاصد خوبی بودند. ولی همسو با منطق سرمایه‌داری که هر پدیده و فرآیند جدیدی را متناسب با منافع خود باز تعریف می‌کند، این سازمان‌ها نیز به تدریج و طی سال‌ها چیزی به کلی متفاوت از آب در آمدند.

کلید واژه‌ها: بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول، سازمان‌های بین‌المللی، سازمان تجارت

جهانی.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

مقدمه ۱

فصل اول: کلیات

مقدمه ۱۱

مبحث اول: مفاهیم و تعاریف ۱۱

گفتار اول: تعریف سازمان‌های بین‌المللی ۱۲

گفتار دوم: تعریف سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی ۱۶

گفتار سوم: چگونگی تشکیل سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی ۱۷

گفتار چهارم: تعریف سازمان‌های پولی و مالی ۱۹

گفتار پنجم: اهمیت حقوق بین‌الملل اقتصادی ۱۹

مبحث دوم: نظام تصمیم‌گیری در سازمان‌های بین‌المللی ۲۱

گفتار اول: تصمیم‌گیری با اتفاق آرا ۲۱

گفتار دوم: تصمیم‌گیری با اکثریت آرا ۲۳

گفتار سوم: تصمیم‌گیری با کنسانسوس ۲۶

مبحث سوم: مؤسسات تخصصی ملل متحد در قلمرو پولی	۳۲
گفتار اول: چگونگی تأسیس صندوق بین‌المللی پول	۳۲
الف - پیشینه	۳۲
ب - اهداف و اشتغالات	۳۳
۱ - اهداف	۳۳
۲ - اشتغالات	۳۳
ج - اعضاء	۳۴
د - ساختار	۳۴
۱ - هیأت مدیره	۳۴
۲ - شورای اجرایی	۳۵
۳ - مدیر کل و کارمندان	۳۵
مبحث چهارم: مؤسسات تخصصی ملل متحد در قلمرو مالی: گروه بانک جهانی	۳۵
گفتار اول: چگونگی تأسیس بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه	۳۶
الف - پیشینه	۳۶
ب - اهداف و اشتغالات	۳۶
ج - اعضاء	۳۷
د - ساختار	۳۷
۱ - هیأت مدیره	۳۸
۲ - شورای اجرایی	۳۸
۳ - رییس و کارمندان	۳۸
۴ - دادگاه اداری	۳۹
۵ - سایر ارکان	۳۹

- گفتار دوم: چگونگی تأسیس مؤسسه مالی بین‌المللی ۴۰
- الف - پیشینه ۴۰
- ب - اهداف و اشتغالات ۴۰
- ج - اعضاء ۴۰
- د - ساختار ۴۱
- ۱- هیأت مدیره ۴۱
- ۲- شورای اجرایی ۴۱
- ۳- رئیس شورای اجرایی و مدیرکل و کارمندان ۴۱
- گفتار سوم: چگونگی تأسیس انجمن بین‌المللی توسعه ۴۲
- الف - پیشینه ۴۲
- ب - اهداف و اشتغالات ۴۳
- ج - اعضاء ۴۳
- د - ساختار ۴۳
- گفتار چهارم: چگونگی تأسیس آژانس چند جانبه تضمین سرمایه‌گذاری‌ها (میگا) ۴۴
- الف - پیشینه ۴۴
- ب - اهداف و اشتغالات ۴۴
- ج - اعضاء ۴۴
- د: هیأت مدیره ۴۴
- ۱- شورای اجرایی ۴۵
- ۲- رئیس و کارمندان ۴۵
- گفتار پنجم: چگونگی تأسیس مرکز بین‌المللی حل و فصل ناشی از سرمایه‌گذاری (ایکسید) ۴۵
- الف- پیشینه ۴۵

ب - اهداف و اشتغالات	۴۶
ج - ساختار	۴۶
۱ - شورای اجرایی	۴۶
۲ - دبیرخانه	۴۷
۳ - فهرست‌ها	۴۷
مبحث پنجم: مؤسسات تخصصی ملل متحد در قلمرو تجاری	۴۸
گفتار اول: چگونگی تأسیس سازمان جهانی تجارت	۴۸
الف - پیشینه	۴۸
ب - اهداف و اشتغالات	۵۰
۱- اهداف	۵۰
۲- اشتغالات	۵۰
ج - ساختار	۵۰
۱ - کنفرانس وزیران	۵۰
۲ - شورای عمومی	۵۰
۳ - شورای ویژه	۵۱
۴ - دبیرخانه	۵۱
د - اعضاء	۵۱
نتیجه‌گیری	۵۳

فصل دوم: فرآیند تصمیم‌گیری و نوع تصمیمات در سازمان‌های بین‌المللی پولی

مقدمه	۵۵
مبحث اول: صندوق بین‌المللی پول	۵۶
گفتار اول: اهداف و وظایف صندوق	۵۹
گفتار دوم: تشکیلات صندوق و ارگان‌های تصمیم‌گیرنده	۶۰
گفتار سوم: نحوه رأی‌گیری	۶۱
گفتار چهارم: منابع مالی صندوق	۶۲
گفتار پنجم: چگونگی اعطای وام و شرایط آن	۶۳
گفتار ششم: چگونگی اعطای وام به کشورهای در حال رشد	۶۵
گفتار هفتم: ایجاد تحول در اساسنامه صندوق طی سه دهه اخیر	۶۶
گفتار هشتم: عملکرد صندوق	۶۸
گفتار نهم: صندوق به عنوان ذخیره مشترک منابع	۷۰
الف: سهمیه دولت‌های عضو	۷۰
ب: چگونگی نحوه برداشت از صندوق	۷۱
ج: شرایط برداشت	۷۲
نتیجه‌گیری	۷۵

فصل سوم: فرآیند تصمیم‌گیری و نوع تصمیمات در سازمان‌های بین‌المللی مالی

مقدمه	۷۷
مبحث اول: بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه (بانک جهانی)	۷۸
گفتار اول: شرایط عضویت و نحوه تصمیم‌گیری در بانک جهانی	۷۹

گفتار دوم: نحوه اعطای وام	۸۰
گفتار سوم: عملکرد	۸۵
مبحث دوم: علل ضرورت تأسیس مؤسسه بین‌المللی توسعه	۸۷
گفتار اول: اهداف، حق رأی و تشکیلات	۸۸
گفتار دوم: منابع مالی	۸۹
گفتار سوم: عملکرد	۹۰
مبحث سوم: علل ضرورت تأسیس شرکت مالی بین‌المللی	۹۲
گفتار اول: ایجاد بازارهای سرمایه داخلی	۹۳
گفتار دوم: منابع مالی	۹۴
گفتار سوم: عضویت، نحوه اعطای وام	۹۵
مبحث چهارم: علل ضرورت تأسیس مرکز بین‌المللی حل اختلافات سرمایه‌گذاری (ICSID)	۹۵
گفتار اول: ارکان مرکز	۹۷
گفتار دوم: قلمرو اختیار مرکز	۹۸
گفتار سوم: تقاضای مصالحه و حکمیت	۹۹
گفتار چهارم: فعالیت‌های اخیر	۱۰۱
مبحث پنجم: علل ضرورت تأسیس مؤسسه بین‌المللی تضمین چند جانبه سرمایه‌گذاری (MIGA)	۱۰۱
مبحث ششم: علل ضرورت تأسیس بانک تسویه‌های بین‌المللی	۱۰۳
گفتار اول: بانک بانک‌های مرکزی	۴۳
گفتار دوم: محفلی برای تنظیم‌گران	۱۰۵
گفتار سوم: کلپ پاریس	۱۰۶
گفتار چهارم: گروه ده، گروه کاری سه و گروه هفت	۱۱۰
الف: ظهور و افول گروه ده	۱۱۰

ب: گروه کاری سه	۱۱۲
ج: گروه هفت	۱۱۲
مبحث هفتم: همکاری بین بانک جهانی و صندوق بین‌المللی پول	۱۱۳
نتیجه‌گیری	۱۱۸

فصل چهارم: مناسبات ایران با سازمان‌های پولی و مالی

مقدمه	۱۲۰
مبحث اول: مناسبات ایران با صندوق بین‌المللی	۱۲۱
گفتار اول: وام‌های دریافتی ایران از صندوق	۱۲۳
گفتار دوم: کشورهای هم‌گروه ایران در صندوق بین‌المللی پول	۱۲۶
گفتار سوم: عملکرد صندوق	۱۲۷
مبحث دوم: مناسبات ایران با بانک جهانی	۱۲۹
گفتار اول: استقراض ایران از بانک جهانی	۱۳۰
گفتار دوم: مناسبات ایران با شرکت‌های مالی بین‌المللی	۱۳۲
گفتار سوم: مناسبات ایران با مؤسسه توسعه بین‌المللی	۱۳۲
گفتار چهارم: مناسبات ایران با مرکز بین‌الملل حل و فصل اختلافات سرمایه‌گذاری	۱۳۳
گفتار پنجم: مناسبات ایران با مؤسسه تضمین سرمایه‌گذاری چند جانبه	۱۳۴
نتیجه‌گیری	۱۳۶
نتیجه‌گیری کلی	۱۳۸
منابع و مأخذ	۱۴۱

فهرست نشانه‌های اختصاری

International Development Association (IDA)	انجمن بین‌المللی توسعه
International Bank For Reconstruction and Development (IBRD)	بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه
Bretton woods	برتون وودز
General Arrangement to Borrow (GAB)	ترتیبات عمومی برای دریافت وام
Enhanced Structural adjustment facility	تسهیلات تعدیل ساختار گسترده
Special Drawing Right (SDR)	حق برداشت مخصوص
World Trade organization (WTO)	سازمان جهانی تجارت
International Finance Corporation (IFC)	شرکت مالی بین‌المللی
International Monetary Fund (IMF)	صندوق بین‌الملل پول
International Center For Settlement Of Investment Disputes (ICSID)	مرکز بین‌المللی حل اختلافات سرمایه‌گذاری
Multilateral Investement Guarantee Agency	موسسه بین‌المللی تضمین چند جانبه سرمایه‌گذاری
General Agreement on Tarif and Trade (GATT)	موافقتنامه عمومی تعرفه و تجارت

الف - مقدمه

برقراری صلح و امنیت جهانی و ایجاد همکاری‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی از اساسی‌ترین نیازهای دیرینه بشر بوده است و اما پیشبرد هدف‌های صلح بین‌المللی و رفاه عمومی جهانیان بدون تشکیل نهادهایی که این اهداف را دنبال کنند میسر نبوده و به همین دلیل و همچنین به دلیل لزوم همکاری‌های همه جانبه دولت‌ها و برقراری روابط عادلانه که منجر به دستیابی به صلح واقعی و امنیت پایدار می‌شود سازمان‌های بین‌المللی برای تحقق این اهداف تأسیس و به طور فزاینده‌ای رو به افزایش و پیشرفت گذاشته‌اند، شیوه فعالیت سازمان‌های بین‌المللی جهت دستیابی به این اهداف به توافق رسیدن دول عضو در خصوص مسائل و مشکلات موجود در عرصه بین‌المللی از طریق انعقاد معاهدات، صدور اعلامیه‌ها، کنوانسیون‌ها، قطعنامه‌ها و توصیه‌نامه‌هایی است که همگی تحت عنوان تصمیمات سازمان‌های بین‌المللی جای می‌گیرند.

بهنگام کنفرانس برتون وودز که در ژنویه ۱۹۴۴ تشکیل شد تصمیم گرفتند تا دو سازمان به نام‌های صندوق بین‌المللی پول (FMI) و بانک ترمیم و توسعه (BIRD) را به وجود آورند قلمرو فعالیت آن‌ها اگر چه متفاوت است ولی مکمل هم می‌باشند صندوق بین‌المللی پول که می‌بایست کشورهای عضو را در رفع مشکلات موقتی کوتاه مدت‌تر از پرداخت‌ها یاری دهد در عوض بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه می‌بایست با فراهم آوردن سرمایه برای دولت‌های عضو به منظور سرمایه‌گذاری‌ها، هم خود را صرف مسائل ساختاری طویل‌مدت نماید که تعادل در کوتاه مدت و توسعه در دراز مدت رابطه تنگاتنگی با هم دارند هدف نهایی تأسیس صندوق بین‌المللی پول رفع مشکلات پولی کوتاه مدت ممالک عضو بود در حالی که بانک جهانی به منظور رفع گرفتاریهای مالی بلندمدت ایجاد گردید.

برای این که تصمیم معتبر و قانونی اتخاذ شود سازمان‌های بین‌المللی سنتی اتفاق آرا کشورهای عضو یا لاقابل توافق مهم‌ترین کشورها یا آنهایی که نمایندگی بیشتری دارند را همچنان که در سازمان ملل متحد مرسوم است لازم می‌شمارند. تعداد زیادی از سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی ولی نه همه آن‌ها بر پایه اصلی معکوس قرار دارند لزوم اتفاق آرا اگر هنوز وجود دارد، حداقل استثنایی باقی می‌ماند فقط بعضی از ادغامات اقتصادی منطقه‌ای خصوصاً کشورهای در حال توسعه طالب آنند.

در صندوق بین‌المللی پول، موسسات بین‌المللی، ادغامات اقتصادی، همانند جامعه اقتصادی اروپا، بازار مشترک آمریکای مرکزی تصمیمات موقعی معتبر و قانونی است که اکثریت شایسته یعنی دارای شرایط لازم آن را اتخاذ نمایند.

هدف از تأسیس صندوق بین‌المللی پول رفع مشکلات پولی کوتاه مدت ممالک عضو بود صندوق بین‌المللی پول در ژوئن ۱۹۴۴ طی کنفرانس پولی و مالی برتون وودز و با شرکت نمایندگان ۴۴ کشور جهان تأسیس شد در همین دوران جهت نظم بخشیدن به وضع پولی و مالی و بین‌المللی چهار طرح به ترتیب از سوی کینز- وایت- دولت فرانسه و دولت کانادا ارائه شد.

طرح آقای جان مینارد کینز که در آن زمان مشاور خزانه‌داری بریتانیا بود تحت عنوان اتحادیه پولی (پایپای) بین‌المللی ارائه شد آقای هاری دکستر وایت نیز معاون خزانه‌داری ایالات متحده آمریکا بود و طرح خود را تحت عنوان پیش‌نویس اولیه پیشنهاد تأسیس صندوق تثبیت ملل متحده و بانک ترمیم و توسعه ملل متحد و متفق ارائه کرد طرح دولت فرانسه تحت عنوان روابط بین‌المللی ارائه شد و طرح دولت کانادا اتحادیه مبادلات بین‌المللی نام داشت.

هدف اولیه تأسیس صندوق بین‌المللی پول عبارت بود از جلوگیری از برقراری مجدد محدودیت‌های بازرگانی بین‌المللی از یک طرف و ممانعت از نوسانات شدید نرخ مبادله به شکلی که در دوران پس از جنگ جهانی وجود داشت.

طبق اساسنامه صندوق بین‌المللی پول سایر اهداف عبارتند از:

- تقویت همکاری‌های بین‌المللی از طریق فراهم ساختن امکانات مشورتی و همکاری اعضا

درباره مسائل پولی بین‌المللی

- تسهیل رشد متوازن تجارب بین‌الملل از طریق کمک به افزایش سطح اشتغال و درآمد و توسعه ظرفیتهای تولید

- تقویت ثبات ارزی و ترتیبات ارزی و اجتناب از تضعیف رقابتی ارزش پول ملی

- تأمین منابع مالی برای اعضا به طور موقت

- تقویت نظام چندجانبه پرداختها برای معاملات جاری

- یافتن راههایی برای کاهش دوره و میزان عدم توازن در پرداختها

مقر صندوق در شهر واشنگتن پایخت آمریکا است اگرچه از مؤسسات وابسته به سازمان ملل متحد به شمار می‌آید ولی به موجب اساسنامه از استقلال کامل اداری برخوردار است.

عضویت در صندوق بین‌المللی پول برای هر کشور عضو سازمان ملل متحد که در مناسبات خارجی خود استقلال داشتند و اساسنامه صندوق را پذیرفته باشد بلامانع است.

بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه که به بانک جهانی (WB) شهرت یافته بزرگترین سازمان مالی بین‌المللی است که در زمینه تأمین مالی توسعه اقتصادی کشورهای در حال رشد فعالیت می‌کند.

هدف اولیه از تأسیس بانک مزبور کمک مالی به بازسازی و ترمیم کشورهای بود که در جنگ جهانی دوم خسارت دیده بودند اهداف اولیه این بانک طبق اساسنامه عبارت بودند از کمک به بازسازی و توسعه کشورهای عضو از طریق تسهیل سرمایه‌گذاری‌های تولیدی در آن کشورها و بازسازی اقتصاد و کشورهای که در خلال جنگ آسیب دیده یا از بین رفته‌اند.

مؤسسات پولی و مالی بین‌المللی که از جنگ جهانی اول و ظهور بحران اقتصادی قرن در بین سال‌های ۳۴-۱۳۲۹ و بلافاصله پس از جنگ جهانی دوم بوجود آمدند و به مرور زمان نقش بسیار حساس خود در مسائل اقتصادی، پولی و مالی بین‌المللی نشان دادند تا آنجائی که مطالعه و تحقیق هر یک از این نوع سازمان‌ها به تجزیه و تحلیل مسائل اقتصادی پولی و بانکی و درک مفاهیم آن کمک شایانی می‌نماید.

در خلال جنگ جهانی دوم سیاستمداران و دولت‌های بزرگ جهان دریافتند که بروز بحران‌های عظیم مالی و حتی منازعات سیاسی و جنگ‌های خانمان‌سوز ناشی از فقدان یک نظام همکاری و همیاری بین‌المللی در جهان می‌باشد بنابراین در سال ۱۹۴۴ کنفرانسی در

برتون و ودز در آمریکا برگزار شد، شرکت‌کنندگان در این کنفرانس عبارت بودند از وزیران دارایی و اقتصاددانان از ۴۴ کشور جهان که عمده‌ترین تصمیمات این کنفرانس عبارت بودند از

۱- پایه‌گذاری نظام با ثبات نرخ مبادله

۲- ایجاد صندوق بین‌المللی پول

۳- ایجاد بانک جهانی

که در این تحقیق به دنبال این می‌باشیم که شیوه‌ها و روندهای تصمیم‌گیری در سازمان‌های بین‌المللی پولی و مالی چگونه و بر چه مبنایی می‌باشد و به شرح آن می‌پردازیم.

ب- سابقه علمی

در رابطه با مسئله تصمیم‌گیری در سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی پولی و مالی پس از کنکاش بسیار موضوعی تحت عنوان مذکور در هیچ کتاب، پایان‌نامه و رساله‌ای یافت نشد اکثر آثار موجود در رابطه با تصمیم‌گیرها در سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی به زبان غیر از فارسی به رشته تحریر در آمده و از طرفی بیشتر مباحث نوشته شده در زمینه سازمان‌های بین‌المللی به تعریف، شخصیت و جایگاه سازمان‌های بین‌المللی اقتصادی پرداخته و تصمیم‌گیری در سازمان‌های اقتصادی پولی و مالی یا مورد امعان واقع نشده یا حداقل می‌توان گفت به صورت پراکنده و کم‌رنگ مورد توجه واقع شده‌اند.

ضمناً نگارنده برخورد لازم می‌داند که در رابطه با کتب و پایان‌نامه‌های مشابه کار شده در این زمینه توضیحاتی ارائه دهد از عمده‌ترین آثار موجود ترجمه شده به زبان فارسی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد.

کتاب حقوق سازمان‌های بین‌المللی تألیف دکتر ابراهیم بیگزاده که از صفحه ۶۳۱ کتاب مؤسسات تخصصی ملل متحد در قلمرو اقتصادی شامل سه دسته مؤسسات مالی، پولی و تجاری می‌شود را به ترتیب مورد بررسی قرار داده است که نویسنده در همین صفحه مؤسسات تخصصی ملل متحد در قلمرو مالی (گروه بانک جهانی) را مورد مطالعه قرار داده که به پیشینه و اهداف اعضا، نحوه ساختار پنج نهاد مالی بین‌المللی شامل:

۱- بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه

۲- مؤسسه مالی بین‌المللی

۳- انجمن بین‌الملل توسعه

۴- آژانس چند جانبه تخمین سرمایه‌گذاری‌ها

۵- مرکز بین‌المللی حل و فصل اختلافات ناشی از سرمایه‌گذاری‌ها تا صفحه ۶۵۱ مورد مطالعه قرار داده است هم‌چنین نویسنده در گفتار دوم همین بخش (بخش دوم) از صفحه ۶۵۱ مؤسسات تخصصی ملل متحد در قلمرو پولی (صندوق بین‌المللی پول) را تا صفحه ۶۵۷ مورد مطالعه قرار داده و به ساختار و چگونگی عضویت پیشینه و اهداف آن پرداخته و شیوه‌های تصمیم‌گیری در سازمان‌های مزبور مورد بررسی قرار نگرفته است.

هم‌چنین کتاب مباحثی از حقوق بین‌الملل اقتصادی تألیف دومینیک کارو پاتریک ژویاردتیو فلوری ترجمه دکتر محمد امامی که در صفحه ۱۸ کتاب به تعاریف حقوق بین‌المللی اقتصادی پرداخته است و به دو تعریف مفهوم وسیع و محدود آن را تا صفحه ۲۴ به آن پرداخته سپس در بخش دوم کتاب ویژگی‌های حقوق بین‌الملل اقتصادی و مبانی و اصول و قواعد حقوق بین‌الملل اقتصادی محتوا و ضمانت اجرای قواعد حقوق بین‌الملل اقتصادی را تا صفحه ۳۸ مورد مطالعه قرار داده این کتاب در صفحه ۶۰ خود فصل دوم، بخش اول بند دوم سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی را طبقه‌بندی کرده به عنوان مثال سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی دارای جنبه‌های جهانی که شامل صندوق بین‌المللی پول و بانک بین‌المللی ترمیم و توسعه می‌باشد را مورد اشاره قرار داده (صفحه ۶۱) در صفحه ۶۳ همین کتاب سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی دارای چند منطقه مورد مطالعه قرار گرفته است که منطقه‌گرایی بر پایه تعاونی و منطقه‌گرایی ادغامی به عنوان مثال ذکر شده‌اند در سایر بخش‌های کتاب نویسنده به نظام نوین اقتصاد بین‌المللی (در بخش سوم صفحه ۱۲۶) وابستگی متقابل اقتصادی دولت‌ها در گفتار نخست (صفحه ۱۴۵) پرداخته است که به طور کامل به مسائل تصمیم‌گیری در سازمان‌های پولی و مالی پرداخته نشده است علی‌رغم پربار بودن مطالب کتاب که به خوبی به مسائل اقتصاد بین‌الملل در جنبه‌های گوناگون اقتصادی ذکر شده است کتاب دیگر سازمان‌های اقتصادی بین‌المللی تألیف ژاک نم و کلت نم ترجمه آقای دکتر ابراهیم مدرسی است که موضوع این کتاب معرفی سازمان‌های مهم اقتصادی بین‌المللی است که بعضی از آنها قبل از جنگ جهانی

اول در جهان وجود داشته و بقیه در فاصله بین دو جنگ اول و دوم یا بعد از جنگ دوم جهانی به منظور همکاری بین کشورهای جهان و برای پیشرفت و توسعه اقتصاد بوجود آمدند که نویسنده در باب دوم کتاب (صفحه ۱۴۹) نظام سیستم پولی بین‌المللی را از نظر ساختمان و استخوان‌بندی به دو دسته رسمی و چند جانبه تقسیم کرده و به شرح آن پرداخته است و در صفحه ۱۵۰ منشأ پیدایش و چهار طرح که در مقدمه به آن اشاره شد را مورد بررسی قرار داده است و به نوعی تاریخچه صندوق، توافقیهای انجام شده حاشیه‌ها و محدودیت پولی را ذکر کرده است در فصل دوم همین کتاب (صفحه ۲۰۶) نویسنده گروه بانک جهانی نحوه تشکیل هدف و مشخصات و منابع بانک، تأسیسات و ساختار اداری نحوه اعطای وام و منابع بانک (۲۱۰) شرکت‌های مالی بین‌المللی (۲۲۸) اعتبارات (۲۲۵) را تا صفحه ۲۳۵ مورد مطالعه قرار داده است که کتاب مذکور نیز تصمیم‌گیری‌ها در سازمان‌های پولی و مالی را مورد کنکاش قرار نداده است و به صورت جامع و کامل به آن پرداخته نشده است.

هم‌چنین کتاب سازمان‌های بین‌المللی تألیف کلی - کیت اس - پیس ترجمه دکتر حسین شریفی طراز کوهی در فصل هشتم کتاب با عنوان توسعه (صفحه ۳۲۰) به گروه بانک جهانی تا صفحه ۳۲۴ اشاراتی را به طور مختصر کرده است در ضمن در صفحه ۳۲۴ همین کتاب نویسنده صندوق بین‌المللی پول را چگونگی تأسیس و هم‌چنین با ترسیم نمودار سازمانی صندوق در صفحه ۳۲۷ به کلیاتی در این مورد اشاره کرده است.

در جایی دیگر کتاب بازاریابی بین‌المللی نویسنده روئل کاهلر با ترجمه دکتر سعید رحیمی موقر در فصل هشتم کتاب تحت عنوان محیط پولی بین‌المللی (صفحه ۱۶۸) نظام پولی بین‌المللی قبل از جنگ جهانی دوم، هدفهای صندوق بین‌المللی پول و ایام بعد از جنگ جهانی را در همین حد به نگارش در آورده که کتاب مذکور نیز چنانچه ذکر شد به صورت خیلی مختصر به صندوق و اهداف آن (صفحه ۱۷۱) پرداخته است.

در کتابی دیگر با عنوان حقوق نهادهای بین‌المللی آشنایی با جامعه ملل اثر دی. و. باوت ترجمه هومن اعرابی در فصل چهارم تحت عنوان سازمان‌های تخصصی (صفحه ۱۸۷) به بررسی مختصر اهداف و وظایف سازمان‌های تخصصی پرداخته از جمله در صفحه ۱۸۹ کتاب بانک بین‌المللی ترسیم و توسعه (IBRD) صفحه ۱۹۰ به اتحادیه بین‌المللی توسعه (IDA) به عنوان یکی از سازمان‌های وابسته به بانک جهانی صفحه ۱۹۱ اتحادیه مالی بین‌المللی (IFC)